

ČTYŘI TISÍCE LET STARÝ RITUÁL

Vánoce na Kysúci, Svantovítovy dožínky na Rujaně

a Apolónův svátek ve Spartě místo úvodu 5

Obřad s koláči o slovanských Vánocích (7) Svantovítův rituál na Rujaně (8) A v Radohošti, ale již v Amyklai ve Spartě (9) Existoval u Čechů? (10) Rituál „dívčí války“ (11) Svátek 28. září, svatováclavský nebo starší? (12) Pozitivistické dějepisectví a jeho poměr k archaickým kulturám (14) Současné kulturní dějiny a sociální dějiny (15) Český stát Boleslavů přejímá v 10. století mýty starého kmene Čechů (16) „Staré pověsti české“ a možná východiska jejich zkoumání (17) Srovnávací indoevropská mytologie (18) „Ústní literatura“ Slovanů (19) Co je mýtus? (20) „Staré pověsti české“ jsou mýty o počátcích spořádané společnosti (21) Historikové a „bájná vyprávění starců“ (22) Pekařova obrana Kristiána a „staré pověsti české“ (23) Pozitivisté, folkloristé, Václav Tille (23) Vladimír Karbusický (24) Závěš Kalandra (25) Počátky světa (26)

POČÁTKY SVĚTA

Král Muž aneb slovanská varianta indoevropského mýtu

o stvoření světa, lidí a spořádané společnosti 29

Mýtus o králi Mužikovi: Geograf bavorský (31) Kde bylo království „Zerivani“? (32) Al-Masúdi o králi Madžakovi (33) Věděl o něm od nějakého Čecha (34) Kým byli Vlnjána? (35) Volyňané na Bugu, tj. Doudlebové? (37) Antové? (38) Volyňané v Pomořansku? (40) Veleti-Voloti? (41) Nešlo o žádný konkrétní kmen (42) Jméno Madžaka: „Mužik, Muž – Člověk“ (42) Germánský Manus (43) Germánské mýty o stvoření světa (44) Indické mýty o Purušovi a Manuovi (45) Skythský mýtus (46) Skythské královské talismany (47) Skythský výroční rituál a indická ašvamédha (48) Germánský výroční rituál (50) Král a první člověk Mužik (51) Jeho tři nástupci (52) Slovanský mýtus jako varianta indoevropského mýtu o stvoření (53)

POČÁTKY ČECHŮ

Pověst o příchodu Čechů a pověst o příchodu Chorvatů 55

Kosmas o příchodu Čechů (57) Dalimil (58) Lubor Niederle: jde o umělou teorii přejatou z ruských a polských kronik (59) Lech

a Čech v polských kronikách (61) Kronika velkopolská (62) *Chronicon imperatorum et pontificum bavaricum* (62) Mluví o příchodu Čechů (63) Dalimil nemohl o Čechovi vědět z Velkopolské kroniky (65) Proč Kosmas nemluví o tom, odkud Čech přišel? (66) Podle něho byli Čechovi lidé hordou barbarů zlatého věku a ne kmenem (67) Nemohli proto být řádným národem a nemohli tedy mít jasný původ (68) Celou pověst zachovali Dalimil a *Chronicon imperatorum* (69) Dalimil ale už pověsti nerozuměl, nevěděl, kdo byli „dědci“ a „lech“ (69) „Dědci“ byli ochránci rodiny a také kmene (71) Při stěhování to byli oni, kdo brali novou půdu, dům či zemi do vlastnictví (72) Hora Říp jako střed Čech (73) Rotunda na Řípu (74) Její zvláštní symbolický význam v 10.–12. století (75) „Lysá hora“ a posvátné hory Slovanů ve Slezsku, v Polsku a na Rusi (76) Pověst je tedy autentická a pochází nejméně z 10. století (77) „Zrcadlovým odrazem“ české pověsti je pověst o stěhování Chorvatů u Konstantina Porfyrogeneta (78) Konstantin o stěhování Chorvatů a Srbů (80) Spory o chorvatskou pověst: Chorvaté jsou jižní Slované, a nemohli proto přijít z území západních Slovanů (82) Falešnost této argumentace (83) Kde bylo Bílé Charvátsko? (84) Nejspíše ve Slezsku, součásti říše českých Boleslavů (86) Chorvatská pověst opravdu mluví o stěhování Charvátů na počátku 7. století (88) Sedm sourozenců vedoucích Charváty byli bratři a ne bratři a sestry (89) Teorie Waltera Pohla o bulharské pověsti (90) Chorvatská pověst je „obrácená“ pověst česká: Chorvaté vedení eponymem Chorvatem a jeho šesti bratry se stěhují z Čech do Chorvatska, Češi vedení eponymem Čechem a jeho šesti bratry se stěhují z Chorvatska do Čech (91) Číslo sedm a jeho symbolický význam (92) Znamená „všechno“ nebo „všichni“ (93) Odkud tedy přišli Čechové? Skazanie o preložení knih (českého původu) říká, že od Dunaje, tedy z Panonie na polovině cesty mezi Chorvatskem a Čechami (95) To potvrzuje archeologie, která počítá s druhou vlnou slovanských osadníků Čech, přišlých na počátku 7. století z Panonie (96) Pověst tedy jedná o vzniku českého kmene na počátku 7. století, je jeho „ústavou“ zaručující „všem“ („sedmi“) stejná práva na zemi (97)

POČÁTKY VLÁDY

Přemyslovská pověst, Přemysl, Libuše a založení Prahy 99

Kristián o povolání Přemysla a založení Prahy (101) Kosmův soubor pověstí (103) Založení Prahy u Kristiána a u Kosmy (104) Libušin soud (106) Kosmas a Bible (107) Kristiánova verze je původnější (109) Založení města jako prostředek proti moru (110) Antická teorie (111) Jaroslav Ludvíkovský o králi-medicinemanovi (112) Rituál oborávání vesnice (113) Jarní orba (115) Zakládání města či hradu oboráváním (116) Oborání světa Zmijem v ukrajinských pověstech o Kuzmovi a Demjanovi (118) Dvě

skupiny těchto textů (119) „Boží kováři“ (121) První orba (122) Kosmogonický mýtus Slovanů (124) Gefion odorává Dánsko od Švédska (126) Kdo byla Gefion? (128) „Panna-nepanna“ a Libuše (129) Zakladatelka dynastie (130) Trojice „dávajících“ bohyně a Libuše (131) Oráč Hu Gadarn u Velšanů (132) Konstantinopolský císař Hu Silný ve Voyage de Charlemagne a Jerusalem et a Constantinople (133) Anglická balada „Artuš a král Cornwall“ (135) Irské „Námluvy Étain“ (136) Vládcové podsvětí a Hu Gadarn (137) Hu Gadarn podle tzv. Třetí série velšských Triád (138) Vytažení „avanca“ z rybníku Llion zázračnými voly (139) V Llandefibrefi a svatý David (139) Bobr „avanc“ a země Llion (140) Osvojení země vytažením bobřího draka (141) Hu Gadarn jako první oráč a kulturní heros (142) Rituál nového ohně jako lék proti moru (143) „Živý oheň“ (144) Osvojení země zapálením prvního ohně (145) Athénská eiresione (147) Zánik Galindů (147) Dánské stěhování bratrů Eggo a Abbo (148) Slovanská „pohádka“ o původu obilí (149) Topení starců (149) Pověsti o „dobré radě“ (150) Anatolský mýtus o Telepinovi (151) „Dobrá rada“ u Kristiána (153) Přemysl a Nezamysl (154) Veřejný rituál a soukromý zvyk (155) Sňatek Libuše a Přemysla v souvislosti s rituálem nastolování na kamenný stolec (156) Kamenné stolce v Evropě (157) Jarní rituály (159) Původní smysl přemyslovské pověsti (161) Je zachován lépe u Kristiána (162) Praha ale nebyla založena v bájných dobách, nýbrž nedlouho před Kristiánem (163) Také Kosmova verze pověsti je umístěna na hrady středních Čech, vzniklé teprve na počátku 10. století (164) Stará pověst byla v 10. století přepracována, aby zdůvodnila vládu Prahy a Přemyslovců nad celými Čechami (165) Přemyslovská pověst byla pověst „politická“, a proto byla stále aktualizována, naposledy Kosmou (166) „Datovat“ ji proto můžeme jen velmi obecně (167)

Poznámky	168
Seznam pramenů a literatury	235
Rejstřík	272